

VINERI • 6 FEBRUARIE 2009 • ANUL LIX NR. 6

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Președintele României în vizită la Jula
Un medic român din Jula face operații cu laser
Cultura locală ca marcă identitară

CALENDAR ORTODOX

9 februarie, luni – Sf. Mc. Nichifor; Sf. Sfințiți Mc. Marcel și Pangratie (Odovania Praznicului Întâmpinării Domnului).
10 februarie, marți – † Sf. Sfințit Mc. Haralambie; Sf. Mc. Enata și Valentina.
11 februarie, miercuri – Sf. Sfințit Mc. Vlasie, Ep. Sevastie; Sf. Teodora împărăteasa (Harți).
12 februarie, joi – Sf. Meletie, Arhiep. Antiohiei celei Mari; Sf. Antonie, Patr. Constantinopolului; Sf. Mc. Hristea.
13 februarie, vineri – Cuv. Martinian; Sf. Ap. și Mc. Acvila și soția sa Priscila (Harți).
14 februarie, sâmbătă – Cuv. Auxențiu, Maron și Avraam
15 februarie, duminică – 15 D Sf. Ap. Onisim; Sf. Mc. Maior; Cuv. Eusebiu.

AGENDĂ

9 februarie

1904 – s-a născut Mircea Vulcănescu, filosof, sociolog, economist, publicist, eseist, traducător și scriitor.

10 februarie

1933 – s-a născut actorul Victor Rebengiuc.
1934 – s-a stins din viață Vasile Goldiș, om politic, membru de onoare al Academiei Române.

11 februarie

1391 – a încetat din viață Petru I Mușat, domn al Moldovei între anii 1375–1391.

12 februarie

1894 – s-a născut poeta Otilia Cazimir (Alexandrina Gavrilăscu).

13 februarie

1849 – Delegația adunării române de la Sibiu, condusă de episcopul ortodox Andrei Șaguna, a înfățișat împăratului „Petițiunea generală a fruntașilor români din Transilvania, Banat și Bucovina”, care cerea, printre altele, legitima constituire a națiunii române într-un organism statal unitar, de sine stătător în cadrul monarhiei, administrație în limba română, reprezentanță proporțională în parlamentul imperial.

14 februarie

1821 – a murit, la Buda, Petru Maior, ilustru cărturar iluminist, unul dintre corifeii Școlii Ardelene.

15 februarie

1965 – a murit, la Șiria, Emil Montția, compozitor român.

Citatul
săptămânii

„Să nu lipsească preotul a învăța, nu numai tinerimea școlară, ci și pe cea ce nu are puțință a umbla la școală, credința, frica lui Dumnezeu și începutul înțelepciunii. Prin toate purtările sale, preotul să dea pilde bune poporului. Să-și chivernisească bine nu numai casa proprie, ci și toate ce țin de biserică.”

Mitropolit Andrei Șaguna (1808–1873)

Budapesta

Arcus – Festivalul Teatrelor de Naționalitate

În perioada 26 februarie–6 martie, la Budapesta va avea loc cea de-a 7-a ediție a Festivalului de Teatru al Naționalităților din Ungaria, ARCUS. La acest festival vor participa 14 trupe de amatori a mai multor minorități din țară.

Românii din Ungaria vor fi reprezentați de Teatrul „Vis” din Szekszárd și de Teatrul Român de Amatori din Julia. Trupa din Szekszárd va juca în fața publi-

cului piesa realizată de Egressy Zoltán, „Cartofi prăjiți cu sos de măcriș”.

Tinerii actori de amatori din Julia vor prezenta piesa realizată de Nora Chiriac, „Arlechino, sluga la trei stăpâni”. Piese de trupe române vor fi prezentate în Studioul nou al Teatrului Thalia din Budapesta, în ziua de 4 martie. Piesa liceenilor julani va începe la ora 14.00, iar piesa Teatrului „Vis” din Szekszárd, va fi prezentată în aceeași zi, de la ora 19.30. A.C.

Baluri românești 2009

MEDGYESEGYHÁZA

Balul românesc, organizat de autoguvernarea românilor din Medgyesegyháza, va avea loc pe 7 februarie, la Hanul Hegedűs din localitate. Deschiderea festivă va fi la ora 18.00, după care va urma petrecerea cu cântec, dans și voie bună.

ALETEA

În organizarea Autoguvernării Românești și a Asociației „Pentru românii din Aletea”, pe 7 februarie va avea loc balul românesc cu merinde. La bal vor participa și un număr de invitați din Făget, Sebiș, Grăniceri și Macea, de unde va veni și formația de muzică populară, care deja de ani de zile asigură muzica de petrecere a aletenilor. La ora 17.00, delegații români vor fi așteptați la sediul autoguvernării românești cu o masă, iar balul va începe la ora 19.00, la Căminul Cultural. Intrarea la bal costă 1000 forinți, iar biletele se pot procura de la școala românească din Aletea.

CHITIGHAZ

Anul acesta, balul românesc cu merinde din Chitighaz va avea loc sâmbătă, 21 februarie, cu începere de la ora 19.00, la Căminul Cultural. Muzica de

petrecere va fi asigurată de o formație de muzică populară românească din Vârșand. Bilete se pot cumăra la Căminul Cultural.

BUDAPESTA

Asociația Femeilor Ortodoxe Române organizează, pe 21 februarie, balul românesc de la Budapesta. Petrecerea va avea loc în Sala „Dunărea” a Hotelului Gellért, unde românii din Budapesta și din provincie, dar și oaspeți din România vor avea prilejul de a se întâlni și de a petrece alături de rude, prieteni și cunoscuți în această seară. Un bilet de intrare cu cină costă 7.000 forinți.

MICHERECHI

Micherechenii își vor petrece la 28 februarie la Casa de Cultură „Gheorghe Dulău”. Pe lângă formațiile de muzică populară din România organizatorii balului vor invita foștii dansatori locali, care au participat la concursurile „Cine ce știe” în urmă cu 20 și 15 ani.

BICHIȘCIABA

Balul românesc din reședința județului Bichiș va fi organizat pe 7 martie. La acest bal vor fi sărbătorite și femeile, cu ocazia Mărțișorului. Cu amănunte vom reveni într-un număr următor.

Micherechenii la concursul „Cine ce știe?”, în 1988

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Președintele României în vizită la Julia

După prima zi a vizitei sale oficiale în Ungaria, petrecută la Budapesta (vezi scrierea din pagina 16), pe 3 februarie, președintele României i-a vizitat acasă la ei pe românii din Ungaria. **Traian Băsescu** a trecut doar pe la două instituții ale românilor din Julia, biserica și școala, arătând clar că aceștia sunt cei mai importanți doi piloni ai păstrării identității neamului.

Președintele României a sosit la Liceul Nicolae Bălcescu din Julia imediat după ora 12.00, fiind întâmpinat de conducerea orașului și a școlii, de câțiva elevi și profesori. După ce a vizitat câteva clase în timpul orelor, în sala festivă a Centrului Cultural Românesc s-a întâlnit cu reprezentanții comunității românești. Din delegația președintelui român a mai făcut parte ministrul de externe **Cristian Diaconescu** și secretarul de stat **Eugen Tomac**, noul șef al Departamentului pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni.

Mesajele gazdelor

Înainte de toate a fost salutat de primăria orașului, doamna **dr. Perjési Klára**, deputat parlamentar, care a spus în românește: „Bine ați venit în orașul nostru Julia!”, după care a continuat în maghiară prezentarea orașului și a importanței românilor din Julia: „Această zi este foarte importantă în istoria orașului Julia, nu numai pentru faptul că majoritatea turiștilor care ne vizitează orașul sunt din România, ci și pentru faptul că Julia reprezintă centrul românii din Ungaria. Românii prezenți în oraș de mai multe secole sunt ho-

tărâtori în activitatea acestui oraș. Fără cultura lor, acest oraș ar fi mult mai sărac”, a spus primăria.

Apoi, **Kreszta Trajan**, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria a luat cuvântul vorbind nu despre problemele comunității pe care, s-ar crede, că o reprezintă, ci doar despre proiectele transfrontaliere ale orașului în care este viceprimar. Gazda întâlnirii, directoarea Liceului și Școlii generale „N. Bălcescu” a pus accentul pe dorința de întărire a identității românilor de aici: „Această zi este o zi deosebită în istoria Liceului Românesc din Julia. Comunitatea românească din Ungaria a supraviețuit furtunilor istoriei. Este o comunitate care își dorește să supraviețuiască. Aici, în orașul Julia de mai multe veacuri trăiesc, alături de populația maghiară, români și germani. În acest edificiu funcționează școala românească, care are un trecut de 60 de ani. Școala noastră are o filozofie proprie: cea de păstrare a limbii și a valorilor culturale românești”, a subliniat directoarea **Maria Gurzäu Czeglédi**.

Pentru a demonstra acest lucru, a urmat un scurt program cultural.

Iulia Machhour a cântat la flaut, Trupa de Teatru Amator a liceului a prezentat o secvență din piesa „Commedia dell' arte”, iar echipa folclorică a școlii a interpretat dansuri populare românești.

O veste bună pentru români

Consulul general al României la Julia a mulțumit elevilor pentru programul pe care l-au pregătit în cinstea Președintelui României. De asemenea, **Ioan Fodoreanu** a mulțumit și numeroșilor români din Julia, Budapesta, Seghedin, Micherechi, Chitighaz, Bătaș, Apateu, etc., care au venit să se întâlnească cu Traian Băsescu. „Rolul instituției noastre, a misiunilor diplomatice românești din Ungaria este să creăm o punte de legătură culturală între românii din Ungaria și România”, a mai spus consulul general de la Julia, invitându-l apoi la microfon pe președintele Traian Băsescu. Acesta a început prin a împărtăși o veste bună: „Înainte de a vă spune câteva cuvinte despre modul cum vedem noi problema minorităților, am onoarea să vă dau o veste care bucură pe fiecare român. Acum câteva minute, Tribunalul de la Haga a hotărât că România a câștigat procesul cu Ucraina pentru platoul continental. A fost în dispută o suprafață de peste 12.000 de km pătrați în Marea Neagră.

(Continuare
în pagina a 4-a)

EDITORIAL

Două ore cu Traian Băsescu

Traian Băsescu este primul președinte al României care a venit la românii din Ungaria fără să le promită marea cu sarea. Nu a zis că ne va da sute de mii de euro pentru continuarea lucrărilor la Capela ortodoxă din Curtea Gojdu sau pentru noi construcții la Bătaș, nu ne-a întrebat dacă avem nevoie de cărți și, fără să aștepte răspunsul nostru, să ne promită că ne va trimite un camion de cărți românești, cum făceau înaintea lui mulți alți președinți, miniștri sau secretari de stat. Nu ne-a dat nici sfaturi, ce ar trebui să facem, noi românii din Ungaria, pentru a ne păstra identitatea, limba, tradițiile. Să fie oare Traian Băsescu primul demnitar român care ar fi înțeles că ne-am saturat de promisiunile nerespectate și ne plictisesc foarte tare sfaturile gratuite, fără nici un fond?

A vorbit însă despre responsabilități și despre datorii. A spus: „trebuie să fim uniți”. Și nu a spus: „trebuie să fiți uniți”. Nu ne-a dat lecții despre ceea ce nu facem bine, ci a făcut un fel de autocritică, și-a exprimat o dorință legată de tot poporul român, oriunde s-ar afla el, în SUA, în Franța, în Italia sau în Ungaria. „Avem această dificultate în a fi uniți pentru obiective comune, pentru a ne face vocea auzită în relațiile cu autoritățile, iar acest lucru poate că veți reuși să îl rezolvați prin înțelegere și bună-credință”, a spus președintele României. Pe lângă tot protocolul obligatoriu în astfel de situații, a fost deschis și categoric. Prin faptul că a fost primul demnitar român, care NU a vizitat Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, a demonstrat clar că România a înțeles că acest for nu a fost ales de români și nu îi reprezintă pe români. Intervenția penibilă de două minute a președintelui Kreszta i-a putut întări în această convingere pe toți cei care până acum s-ar fi îndoit. Acesta nu a rostit în fața președintelui României nici un cuvânt, nici un singur cuvânt despre comunitatea românească, despre problemele sau bucuriile acesteia, ci a vorbit doar despre un singur lucru: proiectele transfrontaliere ale Bătaș. Au trebuit să vorbească alții despre soluționarea problemei amplasării statuii mitropolitului Andrei Șaguna la Julia sau despre combaterea etnobusinessului, cel mai dăunător lucru pentru comunitatea românească din ultimii zece ani. Nesimțirea lui Kreszta față de problemele comunității a întrecut iar orice limite.

Traian Băsescu a mai avut un mesaj pentru românii cu care s-a întâlnit la Julia: „loialitatea se datorează statului a cărui cetățenie o porți, iar dragostea țării din care te tragi”. Pentru a demonstra că țara-mamă nu este indiferentă de comunitatea de aici a zis: „Împreună trebuie să găsim soluții pentru a păstra identitatea acestei mici comunități”. Deci, nu noi trebuie să rezolvăm acest lucru, nu noi singuri trebuie să ne zbatem pentru a ne reinvăța limba, a ne păstra identitatea, ci împreună vom soluționa problema. Este cu totul altceva decât ce ni s-a spus, ni s-a transmis până acum: dacă veți fi buni români, vă vom ajuta și noi. Băsescu a inversat problema. Și credem că așa este mult mai corect.

Afecțiunea președintelui român față de comunitate s-a simțit și când acesta a zis, după intervențiile unor membri ai comunității, că se bucură să audă accentul nostru ardelenesc, pentru că se simte de parcă nu ar fi trecut granița. Iar prin faptul că la întoarcerea domniei sale în țară, în comunicatul dat presei imediat după aterizarea la București, a spus că a fost să-i viziteze pe românii din Julia(!), și nu Gyula sau Ghiula sau Giulia, a demonstrat că șeful statului român nu din întâmplare sau din obligație a petrecut marți două ore printre românii din Ungaria.

Eva Iova

Pe scurt...

TEATRUL DIN BICHIȘCIABA
LA ARAD

Spectacolul „Roșu și negru”, după Stendhal, al Teatrului Jókai din Bichișciaba, în regia lui Pozsgai Zsolt, va fi susținut în ziua de 7 februarie, de la ora 19.00, pe scena sălii mari a teatrului arădean, reprezentarea făcând parte din seria de evenimente comune cuprinse în parteneriatul dintre cele două instituții de cultură.

FESTIVALUL COMEDIEI
ROMÂNEȘTI

În acest an, Festivalul Comediei Românești se va desfășura în perioada 16–23 mai, la București, și va reuni, la fel ca și în cele șase ediții precedente, cele mai bune spectacole de comedie produse în stagiunea anterioară, pe scenele românești. În luna mai, la festival se va prezenta teatrul arădean „I. Slavici” cu spectacolul „Steaua fără nume”, la cel mai important festival de comedie din România, iar prestația actorilor va fi atent urmărită de un juriu profesionist.

CENTRU TRANSFRONTALIER DE AFACERI ARAD-BICHIȘ

Primăria comunei Hăsmăș a câștigat un proiect transfrontalier în cadrul Programului Phare CBC 2006, la care sunt parteneri primăriile Buteni din județul Arad și primăria comunei Telekgerendás din județul Bichiș. Proiectul se va derula pe parcursul a 14 luni, finalizându-se la sfârșitul lunii noiembrie 2009. Principalele activități ce se vor realiza în cadrul proiectului sunt: proiectul tehnic pentru reabilitarea unei clădiri propusă a deveni Centru de afaceri transfrontalier; un plan de acțiune comun pentru promovarea investițiilor, etc.

MUNGIU, PREMIAT DE BBC

Regizorul Cristian Mungiu a obținut trofeul BBC Four World Cinema, cu filmul „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile”. Premiul i-a fost oferit la 27 ianuarie de către Jonathan Ross la o ceremonie care a avut loc la British Film Institute din Londra. În competiția pentru același titlu s-au aflat alte pelicule multi-premiatate, ca „Gomorra”, „Persepolis”, „Scafandru și fluturii” și „Orfelinatul”.

Președintele României în vizită la Julia

(Urmare din pag. a 3-a)

O suprafață care este în dispută între România și fosta Uniune Sovietică și între România și Ucraina de 42 de ani. Ucraina a dorit să spună că Insula Șerpilor este punct de la care să se calculeze drepturile de exploatare pe platoul Mării Negre. Curtea de la Haga a dat dreptate României și Insula Șerpilor nu este punct de reper pentru calculul zonei de exploatare. Ca atare, din cei 12.700 km pătrați aflați în dispută România va putea exploata pe circa 9.700 km pătrați, 80 la sută din suprafață fiind în drepturile de exploatare ale statului român. Iată o bucurie pe care v-o spun prima dată dumneavoastră, români dincolo de frontiere”, a spus Traian Băsescu.

Soluționarea
problemelor în comun

Apoi, șeful statului român le-a vorbit celor prezenți despre întâlnirile de luni cu oficialitățile de la Budapesta și despre grija pe care România o simte față de românii din Ungaria: „Știm că în ultimii 10 ani mai bine de 25 la sută din vorbitorii de limbă română din Ungaria s-au diminuat procentual. Deci, generații noi învață tot mai puțin limba română. Este un proces de asimilare nedorit de statul maghiar, dar care se produce și probabil că împreună va trebui să găsim soluții: cum își poate păstra identitatea această mică comunitate.”

Traian Băsescu a mulțumit primarului Julei pentru susținerea școlii și învățământului românesc din oraș: „Am văzut Liceul N. Bălcescu și vreau să mulțumesc doamnei primar pentru grija pe care o are ca această vatră de românism să se păstreze, copiii să poată învăța în limba română, să învețe istoria țării lor, să aibă șanse știind și limba maghiară să evolueze în viitor în România, în Ungaria sau oriunde în Europa. Știu că aveți dificultăți. În același timp, știu foarte bine că statul român abia acum începe să-și deruleze programe de susținere a minorităților românești din jurul frontierei. Au fost intervenții, sigur, legale ale statului și în comunitatea românească din Ungaria, dar ele se vor intensifica în viitor, obiectivul fiind menținerea culturii, a limbii și preservarea valorilor comunității românești din Ungaria.”

Șaguna
și etnobusiness-ul

Traian Băsescu a dat curs apoi pentru 3 întrebări din partea comunității românilor. Prima care a luat cuvântul a fost directoarea școlii din Bățania, care a cerut nou sprijin de la președinte pentru con-

tinuarea lucrărilor de construcții la instituția pe care o reprezintă, spunând că mai este nevoie 220 de milioane de forinți. Președintele însă a oprit-o pe Julia Olteanu, spunându-i că dacă nu are o întrebare concretă pentru șeful statului român, să lase pe alții să pună întrebări.

Părintele Aurel Becan a ridicat problema amplasării statuii mitropolitului Andrei Șaguna în fața Catedralei din Julia și a blocării acesteia din cauza unei anti-campanii media, întrebându-l pe Traian Băsescu dacă a purtat tratative la Budapesta în această privință cu forurile competente. Președintele a spus că așa cum România a așezat la Arad statuia celor 13 generali, Ungaria nu poate refuza acest lucru. „Este puțin delicat să îi refuzi dreptul de a avea o statuie mai ales că reprezintă un neam care a contribuit inclusiv la libertatea de astăzi a Ungariei. Fără brutalitate, statul român va sprijini comunitatea românească pentru ca statuia să poată fi instalată. Rămâne un obiectiv pe care, cu toată delicatetea, îl vom susține în orice întâlnire. Andrei Șaguna este o personalitate a culturii românești”, a susținut Băsescu.

Eva Iova, redactorul șef al săptămânalului Foia românească a ridicat problema nereprezentativității sistemului de autoguvernări minoritare. În răspunsul său, Traian Băsescu le-a explicat celor prezenți ce înseamnă etnobusiness-ul și că înțelege foarte bine problema falsei reprezentări: „Așa numitul etnobusiness a fost subiect de discuție cu autoritățile maghiare. Le este cunoscută această problemă și cu certitudine vor face modificări, ne-a promis premierul Gyurcsány. Ca să nu mai existe falsa reprezentare. Am convingerea că această problemă va fi rezolvată relativ rapid.” Pentru ziariștii români, președintele Traian Băsescu a explicat că etnobusiness-ul se referă la acei etnici care se declară etnici români, dar nu sunt etnici români, și atunci ajung să reprezinte românii. „Acți-

unea este generată de faptul că autoguvernările au niște bani la dispoziție și atunci se găsesc desui care au imaginație pentru a folosi acești bani”, a descris foarte bine situația președintele.

Și pentru că prima intervenție nu a fost considerată întrebare, Băsescu a mai dat curs unei întrebări, formulate de Gheorghe Ardelean din Chitighaz, care s-a interesat de rezolvarea problemei reprezentării minorităților în Parlamentul din Budapesta. „Nu ne putem angaja în fața dumneavoastră că în relațiile bilaterale vom începe discuții legate de accesul minorității române în Parlament. Statele trebuie să-și respecte statutul de democrație și nici unul nu trebuie să vină să-l învețe pe celălalt ce să facă la el acasă”, a arătat șeful statului român.

Biserica, unificatoarea

De la școală, drumul delegației române a continuat la Catedrala Episcopală „Sf. Nicolae”, unde a fost primită de PSS Siluan, Episcopul românilor din Ungaria, înconjurat de soborul preoților ortodocși din eparhie. După un scurt Te Deum, la care răspunsurile au fost date de Corul „Pro Musica” din Julia, PS Siluan a prezentat pe scurt Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, iar președintele Băsescu a avut cuvinte de apreciere față de activitatea misionară a bisericii și a accentuat rolul de unificare a tuturor credincioșilor. După cuvântări, președintele a intrat pentru câteva clipe în altarul bisericii străvechi și a notat în cartea de oaspeți a Episcopiei. La ieșirea din biserică, delegația de la București a fost întâmpinată de păstrătorii de tradiții din Mice-rechi, care au prezentat dansuri populare românești din satul lor. De la Julia, președintele Băsescu și delegația română s-au îndreptat spre aeroportul din Arad, pentru a ajunge cât mai repede la București.

E. Iova

(În numărul următor vom publica mai multe imagini de la vizita la Julia.)

Comentariul săptămânii

Cultura locală ca marcă identitară

Crearea statelor naționale înconjurate mult timp de frontiere aproape imposibil de străbătut a avut drept urmare, în foarte multe cazuri, formarea unor grupulețe etnice cu o viabilitate incertă din perspectiva conservării notelor naționale. Acesta este și cazul românilor din Ungaria. Motivele sunt multiple, determinant fiind, indiferent de contextul politic și socio-cultural în care minoritatea noastră și-a trăit viața națională de la Primul Război Mondial încoace, *numărul membrilor comunității*. Conform estimărilor istoricului român Ioan Lupaș, „pe teritoriul Ungariei de azi au mai rămas vreo 50.000 până la 60.000 români, răsfirați de-a lungul graniței” (Istoria unirii românilor, Editura Scripta, București, 1993, p. 291), dintre care, probabil, nici 50% nu mai erau vorbitori de limbă română la data scrierii cărții la care ne referim (1937), ori, după opinia unor cercetători, o comunitate etnică izolată de poporul din care face parte și care nu are minimum 300–400 de mii de suflete și nu formează o populație compactă, nu are șansa de a supraviețui, deoarece nu e capabilă să trăiască o viață spirituală autonomă, „autarhică”, fiind supusă presiunilor și influențelor de tot felul (lingvistice, culturale, intelectuale) ale majorității conlocuitoare și, nu o dată, unor discriminări politice (vezi, de ex., ramura balcanică a românimii).

Un fapt arhicunoscut este în cazul nostru că firul Ariadnei s-a rupt în anii 1914–1920, când, în urma stabilirii noilor frontiere, satele noastre, în bună parte maghiarizate deja, rămân fără intelectuali și, de nevoie, se trece la folosirea limbii maghiare în biserici (mai ales în Bihor) și școli. Cunosătorii de istorie, de limbă literară, cultură și literatură română dispar. Lumea satelor vorbește, cât mai vorbește, în grai. După cel de al Doilea Război Mondial, când începe și la noi o oarecare înviore în viața publică, „activiștii” culturali recurg în mod firesc la patrimoniul cultural cunoscut în rândurile celor care se adresează, la creațiile folclorice, la dansul și cântecul popular, care timp de cca. patru decenii au constituit principalele

note de identificare națională, o marcă relevantă a identității. De aici calificativul formulat de unguri sub care figurau minoritățile naționale din Ungaria în anii 1970–1990: „naționalități folclorice” (dansatoare și cântătoare). Respingând aluziile peiorative ale etichetării, trebuie subliniat rolul determinant al valorilor culturale locale (limbă, tradiții, personalități istorice etc.) fie în dezvoltarea conștiinței civice și naționale, fie în conservarea etnică. Rolul lor a fost deosebit de important în vremuri de grea cumpană, cum a fost pentru noi etapa interbelică sau epocile îndepărtate de dinaintea apariției păturii burgheze, a intelectualității cu o conștiință națională solidă. Cultura populară și specificul național al ei nu pot fi însă păstrate numai prin o adaptare armonioasă la noile necesități sociale. Același lucru se poate spune și despre rolul graiului, chestiune cu ceva mai complexă.

Graiul constituie treapta incipientă a unei limbi de cultură, treapta orală și, de obicei, nu are o formă scrisă. În lumea patriarhală, neșcolită a fost un perfect mijloc de comunicare, deoarece membrii comunității care-l vorbeau se înțelegeau de minune. Limba a fost însă de-a lungul istoriei cel mai important liant al unui popor. Din o mulțime de graiuri și seminiții – timp de mai multe veacuri – se încheagă o limbă comună, respectiv un popor. Viitorul grupului etnic care se desprinde din neamul original înainte de formarea unei limbi unitare și graiului pe care îl vorbește depinde de mai mulți factori socio-culturali. În caz că e vorba de un grup popular redus la număr, este periclitat de limba majorității cu care coabitează și ar putea să dispară. Când dialectul sau graiul sunt vorbite de un mare număr de oameni și formează o comunitate relativ compactă are șansa ca acest idiom să devină o limbă de cultură (literară), vezi, de ex., cazul aromânilor sau al catalanilor. Înaintașii noștri s-au desprins din masele românești în prima parte a secolului al XVIII-lea, înainte de formarea unei limbi românești unitare. Contactul lor fiind după această dată ocazional cu

restul poporului român, graiul vorbit de ei, odată cu modernizarea vieții, și-a împrumutat termenii necesari din limba majorității maghiare, iar odată cu creșterea numărului acestora intelectualitatea și, mai nou, tineretul refuză să-l folosească. Intelectualitatea firavă nu a reușit prin biserică și școală să impună în cercuri de masă folosirea limbii române literare, iar graiul, pierzându-și rolul de odinioară de conservare a comunității, devine un element neglijabil al identității și, o dată cu stingerea generațiilor vârstnice, dispare zi cu zi. Cei care doresc să-și păstreze identitatea sau să beneficieze de originea lor românească vor fi nevoiți să însușească limba română literară de totdeauna. Dispariția graiului este inevitabilă!

Un alt „ghinion” al nostru este faptul că nu am făcut parte niciodată din națiunea politică română, respectiv nu am trăit într-o formație statală românească, de aceea nu avem, spre deosebire de ungurii din România, conștiința unei istorii comune cu națiunea română. O bună parte a debusolării noastre în problemele identitare derivă din această circumstanță.

Prin urmare, valorile culturale locale, particularitățile limbii vorbite de un grup etnic își au rolul și rostul lor în viața unei minorități naționale, refuzul sau imposibilitatea de a se integra în spiritualitatea națiunii majoritare din care face parte prin limbă și cultură duce inevitabil la dispariția ei. Prelungirea vieții etniei noastre periclitată depinde și de atitudinea pe care România o adoptă față de această parte integrantă a națiunii culturale românești. Avertismen-tul istoricului Ioan Lupaș din 1937 este actual și azi: „Suntem datori a ne gândi și la soarta grea a românilor rămași în afară de granițele de azi ale patriei noastre, ajutându-i de câte ori ni se dă prilej, încurajându-i în luptele lor pentru apărarea credinței și a sufletului românesc, ținând totdeauna seamă de adevărul cuprins în cuvintele: *despărțit sau depărtat, frațele-i tot frate.*” Gh. Petrușan

Pe scurt...

BUDAPESTA

Miercuri, 4 februarie, la sediul Institutului Cultural Român din Budapesta, publicul a putut viziona filmul „Filantropica”, în regia lui Nae Caranfil, realizat în anul 2002.

BĂTANIA

Direcțiunea Școlii „Lucian Magdu” va organiza la 19 februarie concursul de măști de carnaval, urmat de o distracție a școlarilor.

CHITIGHAZ

Primăria localității Chitig haz a întocmit un proiect european transfrontalier în parteneriat cu Primăria comunei Socodor. Liderul proiectului este Socodorul, iar concursul va fi înaintat până pe 16 februarie. Primăria din Chitig haz are un buget strict, dar prin câștigarea acestui concurs își propune să facă 4 km de șosea pe străzile principale din localitate.

BĂTANIA

Părinții care doresc să-și înscrie copiii preșcolari la Școala românească din Bătania, în zilele de 18 martie și 7 aprilie vor avea ocazia să participe la zilele porților deschise de la această școală.

JULA

Asociația Turistică a Românilor din Ungaria organizează și în acest an o tabără de schi în România, în zona Sinaia, Predeal, Azuga și Poiana Brașov. Tabăra din acest an se va desfășura pe durata de o săptămână, începând cu 15 februarie. Asociația Turistică, împreună cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, asigură sprijin financiar de participare la tabără pentru aproximativ 20 de elevi de școală generală.

BĂTANIA

Teatrul român de amatori din Julia a jucat premiera piesei de teatru „Arlechino, sluga la trei stăpâni”, realizată de Eleonora Chiriac în ziua de joi, 29 ianuarie, la Școala românească din Bătania. Tinerii actori amatori din Julia vor evolua la Festivalul Arcus din Budapesta pe 4 martie, în Studioul nou al Teatrului Thália din capitală.

1% 1% 1% 1% 1% 1%

Oferiți 1% pentru școala românească!

Fundația „Pro discipulis – Pentru elevi”, Julia
18382378-1-04

Oferiți 1%
din impozitul personal
al Dvs. pentru
Uniunea Culturală
a Românilor din Ungaria

19058283 – 1 – 04

Lucrurile ascunse ale omului

„Și faptul acesta se va vedea în ziua când, după Evanghelia mea, Dumnezeu va judeca, prin Isus Hristos, lucrurile ascunse ale oamenilor.” (Romani 2:16)

Ce nebunie și lipsă de înțelepciune e să încerci să ascunzi ceva de Dumnezeu! Dumnezeu este pretutindeni. El umple cerurile și pământul. El este omniștient, omnipotent și omniprezent. Oamenii ascund multe lucruri și din diferite motive. Ei se gândesc numai la ei și la acum. Dar ei sunt ignoranți sau uită că este Cineva de care nu putem ascunde nimic. Domnul Isus spune: „Căci nu este nimic ascuns care nu va fi descoperit, și nimic tăinuit care nu va fi cunoscut și nu va veni la lumină” (Luca 8:17). „De aceea, orice ați spus la întuneric, va fi auzit la lumină; și orice ați grăit la ureche, în odăite, va fi vestit de pe acoperișul caselor” (Luca 12:3). Dacă ce se spune la ureche, în odăite se va vesti de pe acoperi-

șul caselor, ce se va întâmpla cu vorbele pe care le spunem la colțul străzilor sau la piață, și nu le spunem în șoaptă? Cred că vor fi vestite de pe firmamentul cerului, în marea sală de judecată a tronului lui Dumnezeu.

Dumnezeu înregistrează în cărțile Sale orice faptă, gând sau acțiune. De fapt, fiecare ne scriem propria noastră carte, altfel Dum-

nezeu nu ar ști cum să ne judece. Și mai corect este, că faptele și vorbele noastre ne vor judeca. „Am văzut pe morți, mari și mici, stând în picioare înaintea scaunului de domnie. Niște cărți au fost deschise. ...Și morții au fost judecați după cele ce erau scrise în cărțile acelea” (Apoc. 20:12).

Omul este orb și nu vede că este Cineva care vede și în întuneric, deși el ia întunericul ca și un paravan. Pentru ochii ca para focului ai Domnului Isus nu există perdea. Orice gând chiar va fi scos la lumină. Nu vorbim aici numai de lucruri materiale ascunse. Ce este mai trist este că omul vrea să-și ascundă starea de suflet. Își maschează motivațiile și intențiile, dar numai față de alți oameni, nu și față de Dumnezeu. Își poate ascunde ura în spatele unui zâmbet, răutatea sub caritate, ca și luda, iubirea de sine în minciună. Și câte alte subterfugii nu găsește omul când vrea să se dea drept altul? Dacă unii oameni nu scapă nici în fața oamenilor, cu atât mai mult din față lui Dumnezeu, care este o veșnică lumină și un veșnic prezent. Întunericul este numai pentru om.

Să meditam asupra acestei întrebări: Cum îmi trăiesc viața? În lumină sau în întuneric?

Evanghelizare la Biserica Betel din Micherechi

În perioada 12-15 februarie, Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi organizează servicii speciale de evanghelizare. În aceste patru zile, Evanghelia va fi vestită de pastori oaspeți din Timișoara, Cluj-Napoca și Arad, precum și timpul de laudă și închinare va fi condus tot de oaspeți din România.

Serviciile de evanghelizare vor avea loc în fiecare seară între orele 18.00 și 20.00, în afară de duminică, când serviciul va începe la ora 17.00.

Biserica Betel așteaptă oaspeții interesați la aceste seri speciale, închinare vestirii mesajului divin pentru oameni.

T. F.

Nu sta ascuns

Nu sta ascuns de cel cei veșnic
Ca Iona când a fost trimis
La Ninive să vestească
Planul Celui veșnic Sfânt

Tu nu sta în nepăsare
Când în jurul tău se pierd
Mii de suflete orbite
De cel rău fiind amăgiți

Nu-ncerca să fugi ca Iona
De fața lui Dumnezeu
Că și-n mare și pe țarm
El e mereu în jurul Tău

Dacă Dumnezeu avut-a
Milă de cetatea rea
Are milă El și astăzi
De cel, ce-l va asculta

Tu vestește a Lui îndurare
Cum Iona a vestit
Și Isus acel ce-i milă
Va lucra spre Slava Lui

Fii exemplu-n lumea aceasta
Spune din Cuvântul Lui
La acei care-s departe
De îndurarea Domnului

Și-n sfârșit tu secera-vei
Totul ce ai semănat
Și răsplata tu primi-vei
Pentru că l-ai ascultat.
Amin.

Un miracol pe care nu l-am văzut niciodată în 50 de ani de slujire

Evanghelistul german Reinhard Bonnke își îndreaptă atenția spre națiunea nigeriană. După o campanie în Nsukka și Okitipupa în cursul ultimului trimestru din 2008, el a fost în Ozoro din 21 până în 25 ianuarie și va fi în Mubi din 11 până în 15 februarie 2009. Conform Infocreștin.ro, deja trecerea lui prin Nsukka a marcat suflete.

„S-au produs multe miracole notorii, inclusiv o minune pe care eu n-am văzut-o niciodată până acum în cei 50 de ani de slujire!”, a declarat Reinhard Bonnke în revista lui Impact. Acest miracol excepțional la care se referă este vindecarea instantanee a lui Umeka, Chinwendu și Chuckwudi, cei trei copii orbi ai doamnei Regina Attah. „Atunci când m-am rugat ca ochii orbi să se deschidă în numele lui Isus” explică el, „ei și-au recuperat vederea în același moment, în aceeași clipeală de ochi ca să zicem așa.”

Surprinsă și aproape incredulă față de această măriturie uimitoare, echipa misiunii CFAN (Cristos pentru toate națiunile) a avut grijă să verifice spusele lor, și s-au dus în satul Reginei Attah. Conform raportului lor, nu mai este urmă de îndoială: „minunea este absolut adevărată”. Pe lângă această minune aparte, sute de milioane de nigerieni au fost atinși de mesajul Evangheliei.

Nimic nu va mai fi la fel în Nsukka

În timpul reuniunii finale, mai mult de 425.000 de persoane s-au grăbit să-i asculte pe Reinhard Bonnke și Daniel Kolenda, tânărul său coleg. Și în total, conform misiunii CFAN, mai mult de 1.500.000 de nigerieni au asistat la cele cinci seri de evanghelizare. În fața unui astfel de bilanț, evanghelistul plin de bucurie afirmă: „Tot orașul, cât și împrejurimile acestuia au fost bulversate de ceea ce s-a întâmplat în campania de evanghelizare. De acum înainte, suntem siguri că nimic nu va mai fi la fel în regiunea Nsukka. Slujim unui Dumnezeu cu adevărat puternic”.

Istorii cu tâlc

Marele Doctor al lumii

Sofia era femeie din lume. Toată viața ei a fost influențată de spiritul inovator. Le ironiza pe fetele și femeile care mergeau la biserică. Considera acest lucru o manifestare a înapoierii.

Însă odată s-a îmbolnăvit. I-a apărut o durere. I-a fost teamă să nu i se întâmple ceva serios. S-a dus la medic. A consultat-o. Era un caz de boală rar întâlnită. I-a prescris un medicament nu foarte obișnuit. L-a trimis pe fiul ei să-l cumpere de la farmacie.

A început să-l ia. După cinci zile, medicul a revenit acasă la ea. A consultat-o iar. Privirea i-a căzut pe nopțieră, unde se afla medicamentul. A pălit, dintr-o dată, când a văzut o sticlă de...
 – Ați luat din medicamentul ăsta? a întrebat medicul cu agonie...

– Da, doctore, a răspuns Sofia. De ce? Ce se întâmplă? Ați devenit palid.

– Groaznic! Groaznic! a șoptit medicul. Cine ia din medicamentul acesta ori înnebunește, ori moare. Din greșeală, ți-au dat alt medicament... Dumnezeu meu!

Sofia a rămas încremenită. Și acum? Ce se va întâmpla acum? În ceasul acesta de primejdie și-a adus aminte de Dumnezeu. S-a ridicat încet. S-a îmbrăcat. Și, însoțită de sora ei, s-a dus la biserică, care era aproape de casa lor.

Era după-amiază. Înăuntru nu se afla nimeni. A înaintat cu picioarele tremurânde. A zărit icoana lui Hristos. A îngenucheat... A început să se roage și să plângă... „Dumnezeu meu, fie-Ți milă de mine. Salvează-mă! Tu ești Marele Doctor al lumii...”

Rugăciune la moaștele Sf. Nectarie, vindecătorul de cancer

A stat mult timp acolo, îngenucheată, plângând... Apoi s-a ridicat. A simțit în ea o ușurare. În ziua următoare a vizitat-o iarăși medicul. A găsit-o mai bine. A rămas uimit de evoluția bolii. El se gândea la urmări îngrozitoare din cauza medicamentului luat.

În câteva zile bolnava s-a însănătoșit pe deplin. De aici încolo a devenit un alt om. Îl binecuvântează în public pe Dumnezeu. Merge la biserică. Se spovedește. Și predică peste tot credința și recunoștința sa...

Două vindecări dintr-o dată. Una a trupului. Cealaltă, a sufletului. Două intervenții tămăduitoare ale lui Dumnezeu! Binecuvântat fie Numele Său!

(Danion Vasile – Mângâiere pentru bolnavi)

„Rugăciunea este o iarbă de vindecare și de folos, dar, dacă nu știm unde se cade s-o punem, nu vindecă boala noastră.”

Sf. Ioan Gură de Aur

Ajutor cultural
pentru Episcopia din Julia

La invitația Prea Sfințitului Părinte Episcop Siluan și a consilierului cultural pr. Origen Sabău, joia trecută au sosit, la Episcopia din Julia, directorii ai Direcțiilor de Cultură și ai Centrelor Culturale din județele Arad, Bihor și reprezentanți ai unor Case de Cultură din județele Satu Mare și Timiș. Scopul întâlnirii a fost dezbaterii proiectelor culturale propuse de către Episcopie și parohiile ortodoxe din Ungaria și stabilirea unor colaborări în realizarea acestora.

La întâlnire au luat parte Ligia Mirișan și Adrian Șimon, directorii ai Direcțiilor pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național din Oradea și Arad, Ana Maria Dumitrescu, director al Centrului Cultural Județean din Arad, Gheorghe David și Felician Pop, directorii ai Centrelor Județene pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale din Bihor și din Satu Mare, Ioan Oltean, director al Casei de Cultu-

ră din Făget, Adrian Pașca, referent al Casei de Cultură din Carei.

În cadrul discuțiilor s-au trecut în revistă planurile culturale ale diferitelor parohii ortodoxe din Ungaria pe anul 2009, printre care se află sărbătorile hramurilor, tabere pentru copii, pelerinaje la mănăstiri din România, simpozioane și conferințe. Episcopia de la Julia dorește să organizeze și în acest an, pe 21 mai, programul cultural intitulat „Biserica și copiii într-o Europă unită”, care va avea loc la Catedrala Sf. Nicolae și la Cen-

trul Cultural Românesc din Julia cu participarea copiilor din parohiile Miercurea, Aletea și Oradea. Principala manifestare culturală din toamnă a Episcopiei, planuită pentru ziua de 4 octombrie, va fi festivalul folcloric „La obârșii, la izvor”, cu participarea unor formații și soliști populari din România.

Directorii culturali din România au promis ajutor, în limita posibilităților, pentru fiecare manifestare culturală românească din Ungaria, iar în încheierea ședinței s-a semnat un protocol de colaborare. E.I.

Mitropolitul Kirill a fost ales patriarh
al Moscovei și tuturor rușilor

Biserica Ortodoxă rusă l-a ales marți, 27 ianuarie, pe reformatorul Kirill, în vârstă de 62 de ani, drept noul său patriarh, după moartea lui Aleksei al II-lea, luna trecută.

Un oficial al bisericii a anunțat în direct la televiziune că sinodul Bisericii Ruse, din care fac parte peste 700 de înalți prelați, precum și reprezentanți de rang inferior ai clerului și simpli credincioși reprezentând parohiile, l-a ales pe Kirill în defavoarea contra-

candidatului său, conservatorul Kliment. Kirill a primit 508 voturi din totalul de 677.

Sinodul s-a reunit marți pentru a alege noul patriarh. Procedurile s-au derulat cu ușile închise în catedrala Hristos Mântuitorul din Moscova.

Mitropolitul de Smolensk și Kaliningrad, Kirill, numit în decembrie patriarh interimar, era de șase săptămâni omniprezent în mass-media. Considerat mai deschis asupra lumii

decât concurentul său, clericul, în vârstă de 62 de ani, a condus în timpul lui Aleksei al II-lea, diplomația Bisericii Ortodoxe Ruse și este singurul demnitar cunoscut marelui public.

În comparație cu el, mitropolitul de Kaluga și Borovsk, Kliment, în vârstă de 59 de ani, este un conservator care conduce administrația Bisericii ortodoxe și dispune de susținere puternică în rândul clerului.

Noul patriarh va prelua conducerea unei Biserici care s-a întărit considerabil în timpul lui Aleksei al II-lea, patriarhul ales în 1990 și care era bănuț de legături cu KGB-ul în timpul perioadei sovietice. De la sfârșitul URSS, numărul mănăstirilor a crescut de aproape 40 de ori, ajungând de la 19 în 1990 la 716 în 2008 și aproape trei ruși din patru se declară în prezent ortodocși, față de unul din patru în 1990, arată un recent sondaj al Institutului Vjtiom.

Îngerașii lui Mihai

Într-un mic orășel, trăia un băiețel foarte rău care nu asculta de nimeni. Într-o zi rece de iarnă se juca cu prietenii lui care erau mai cuminți decât el. Acesta luă un bulgăre și-l dădu în fața prietenului său, Bogdan.

El începu să plângă de durere, dar nu se răzbună cum ar fi făcut copilul cel rău, ci plecă supărat în casă. Ajuns acasă părinții îl întrebă:

– Mihai, ce ai făcut? Ți-ai lovit prietenul?

– Nu am făcut nimic, spuse el trântind ușa după el când se ducea în camera lui.

Băiatul se căi mult și îi păru foarte rău. Nu putu să adoarmă și când putu adormi în vis se făcea că 3 îngerași micuți îmbrăcați

în alb cu aripi îi spuneau cu blândete:

– Ai făcut o faptă rea și te vei căi toată viața dacă nu-ți ceri iertare. Du-te de dimineată la Bogdan și spune-i că ai greșit!

Băiatul se trezi de dimineată și se duse spre casa prietenului său și îi spuse:

– Îmi pare rău, nu am vrut! Te-am lovit din greșală!

Acesta acceptă scuzele lui Mihai și se împăcară.

Din aceea noapte Mihai nu mai făcu nici un fel de faptă rea căci știa că îngerașii îl păzesc și văd toate faptele pe care el le face. Dacă va face fapte bune întotdeauna aceștia îl vor proteja și-l vor avea în paza lor tot timpul. Copii, nu faceți fapte rele, căci îngerașii vă păzesc!

Curiozități din lume

❖ Cea mai lungă denumire de localitate din România formată dintr-un singur cuvânt: Constantinești (14 litere).

❖ În întreaga lume, inclusiv în România, sunt crescute și ucise anual pentru blană peste 40 de milioane de nurci și 6,5 milioane de vulpi, potrivit unei cercetări a fundației Vier Pfoten. Aceasta înseamnă că două animale mor în fiecare secundă pentru articole de lux și accesorii.

❖ Deși este mai vizibil în rândul populațiilor cu pielea mai închisă la culoare, albinismul este prezent la oameni de toate rasele și din toate popoarele. Se estimează că albinismul afectează 1 din 20 000 de oameni.

❖ O inimă veselă este un bun medicament, a scris un rege înțelept al Israelului antic, cu circa 3.000 de ani în urmă. În prezent, medicii sunt de acord cu aceste cuvinte înțelepte, inspirate de Dumnezeu. Însă mulți dintre noi poate că nu sunt din fire veseli.

❖ Recordul pentru cea mai „ploioasă” zi a fost înregistrat în Reunion Island, în Oceanul Indian, pe 15 Martie 1952, unde au căzut 187 de cm de apă în numai 24 de ore.

❖ Acțiunea de a lipi un timbru cu limba consumă 1/10 calorii.

❖ Toate lebedele din Anglia sunt proprietatea Reginei.

Islamismul

Islamismul este o religie care proclamă credința într-un singur Dumnezeu, e prin urmare monoteistă, precum iudaismul și creștinismul. Ca și aceasta din urmă, este universală, fiindcă se adresează tuturor popoarelor lumii. Islam semnifică „abandon încrezător”, „supunere” față de Dumnezeu.

Cartea sa este Coranul. Profetul său este Mohamed-Mohamet, care a trăit în Arabia în secolul al VI-lea sau a VII-lea în arabă, Dumnezeu este Allah.

Coranul

6226 de versete, împărțite în 114 surah sau capitole, formează Coranul. Capitolele sunt dispuse într-o ordine descrescătoare, în afara oricărei alte logici: cele mai lungi sunt primele, cele mai scurte ultimele. Fiecare începe cu un vers pe care credincioșii îl spun întotdeauna înaintea unei acțiuni importante: „În numele lui Dumnezeu, Atotiertătorul Atotmilostivul!”, Pentru a înțelege Coranul, trebuie să-l cunoști în întregime sau să-l înveți pe dinafară, așa cum fac copiii sau adulții în școlile coranice.

Coranul repetă cu insistență că nu există decât un singur Dumnezeu.

El este creatorul a tot ce există și nimic în afara lui nu are ființă. Coranul susține că Dumnezeu a trimis fiecărei comunități un Profet, o Carte, o lege: Avraam, apoi Moise au primit Torahul, Isus – Evanghelia și Mohamed – Coranul. Ca și Biblia, Coranul vestește că la sfârșitul lumii, Dumnezeu va judeca oamenii și comunitățile.

Sunna se bazează pe cuvintele, faptele și acțiunile Profetului.

Cei cinci stâlpi ai islamului

Aceștia reprezintă datele fundamentale ale musulmanilor.

Mărturisirea de credință pe care fiecare credincios o spune în fiecare zi: „Nu există alt Dumnezeu afară de Allah” și „Mohamed este trimisul lui Dumnezeu”.

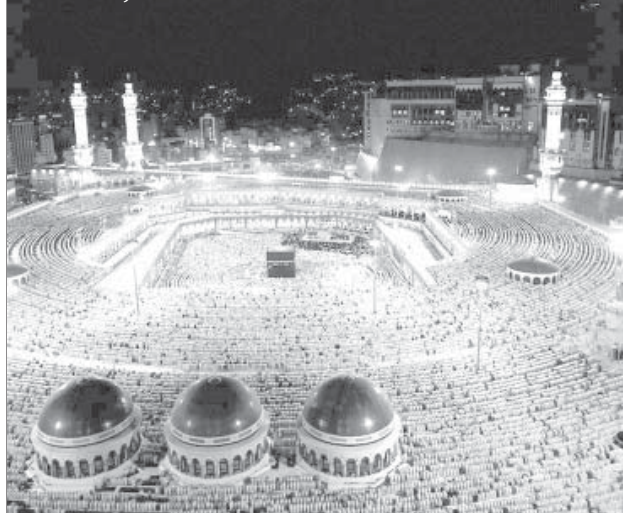
Rugăciunea, rostită de cinci ori pe zi, în genunchi și cu fruntea prosternată la pământ, în semn de venerație.

Milostenia legală, care este un impozit religios pentru săraci.

Postul Ramadanului ține o lună, nu se mănâncă, nu se bea în timpul zilei.

Pelerinajul la Mecca, pe care orice musulman (care poate) trebuie să-l facă o dată în viață.

Pelerinaj la Mecca

Șiți și sunniți

Încă din 658, al 37-lea an al emigrației, musulmanii s-au divizat, în special datorită moștenirii Profetului și rolului însoțitorilor lui Mohamed, imamii. Șiții reprezintă aproximativ 10% din musulmani și sunt împărțiți în numeroase secte, sunniții 90%. Șiismul este religia oficială a Iranului. Ca și în Arabia, aici se aplică Sari'a (legea inspirată din Coran).

Mohamed cu Ka'ba

Precum Moise primind tablele Legii, Mohamed este reprezentat și el înconjurat de foc, atunci când se roagă în fața Ka'ba, piatra neagră venerată la Mecca încă dinaintea Islamului.

Chemarea la rugăciune

„O, voi credincioși, treziți-vă! Rugăciunea biruie somnului!” Iată ce cântă în fiecare dimineață, din înălțimea minaretului, muezinul, cu o oră înainte de răsăritul soarelui.

Minaretul este un turn din care, de cinci ori pe zi, muezinul cheamă credincioșii la rugăciune.

O moschee nu este o biserică în care „locuiește” Dumnezeu, ci un loc de întrunire a musulmanilor pentru slăvirea Lui.

Sala de rugăciune nu are decât un amvon, pentru predica de vineri. O nișă în perete indică direcția Meccăi, către care se întorc credincioșii pentru rugăciune.

Cuvântul lui Allah

Coranul este cuvântul lui Allah, transmis lui Mohamed și scris de discipoli după moartea sa. Credincioșii citesc totdeauna Coranul în arabă.

Aproximativ un miliard de musulmani sunt risipiți în lume, mai ales în Africa, Orientul Mijlociu și în Asia. Dar, totodată, și în Europa, ale cărei țări au primit un mare număr de emigrați.

Dor de zăpadă

În perioada 23-25 ianuarie, un grup de elevi de la Școala Profesională „Harruckern János” din Aletea, însoțiți de trei profesori (printre care s-a aflat și subsemnatul și elevii *Henrieta Erdős* și *Emeric Varjú*) au avut ocazia să petreacă 3 zile frumoase la o tabără de schi în pitoreasca vale a Arieșului, la Arieșeni.

Pornind din Aletea aici nu se găsea atunci nici un fulg de zăpadă, dar încă nici în zona Salontei. Am fost foarte curioși dacă în Munții Bihorului (la 1948 metri înălțime) o să găsim zăpadă. Apropriindu-ne de locul taberei, am văzut tot mai multă zăpadă atât pe marginea drumului, cât și pe suprafața munților. În Arieșeni am fost primiți de zăpadă, gheață și alunecș. Cât despre alunecș, nu prea a fost în grupa noastră cine nu ar fi căzut măcar odată. Care cu tristețe, care cu râs a constatat că gheața... alunecă! De dorul de zăpadă, mulți au făcut „îngerăși”, alții s-au spălat unul pe altul cu zăpadă, mulți s-au bătut cu bulgări de zăpadă...

Ne-am cazat la hotel și după o mică relaxare fie-

care ne-am încălțat bocancii și am plecat spre pârtie. Din păcate, pe pârtie nu a fost atâtă zăpadă cât ne-am fi dorit, dar nu ne-a păsat. Prima dată am făcut gimnastica specială la îndrumările profesorului de gimnastică, *Nagy Endre*, apoi a urmat antrenamentul tehnic. Cei care au știut deja să schieze, după antrenament au putut să meargă până pe vârful pârtiei ori pe jos, ori cu telefericul (cel mic 2 lei, cel mare 5 lei). Și ce panoramă minunată ne-a așteptat în vârful muntelui...! Ceva minunat...

Seara după cină numai puțini am rămas să jucăm table sau cărți, majoritatea „schiorilor” s-a dus la cul-

care. Sâmbătă dimineața toată valea a fost învelită în ceață, nici măcar la 20 de metri nu am văzut, dar pe pârtie situația a fost un pic mai bună. După amiază, în timp de o oră vremea s-a schimbat de trei ori: după ploaie a urmat lapoviță, apoi a nins până seara la ora 8. Seara am gătit la ceaun o tocăniță foarte bună. S-ar putea să nici nu fi fost așa de bună, doar schiorii au fost ruși de foame.

Duminică până la prânz ne-am mai dat odată cu schiurile și cu inima îndurerată ne-am despărțit de pârtie și zăpadă. Valea Arieșului a rămas natură moartă fără noi...

Ioan Cozma

Petrecheri de carnaval la școli

Februarie este luna carnavalurilor și a balurilor, atmosferă care se simte și în școli. În această perioadă, elevii se pregătesc cu mare bucurie pentru diferite spectacole cu programe distractive, măști, scenete, așteptând cu nerăbdare gogoșii care par mai buni la carnaval decât la mama acasă.

În Aletea, școala generală va organiza balul mascat pentru elevii săi la sfârșitul lunii februarie. Pe 27 februarie elevii claselor 4-6 de la toate școlile unde se învață limba română în Ungaria vor participa la tradiționalul concurs sportiv, Cupa Carnavalului. Este vorba despre turneul de fotbal, organizat la Leucușhaz, la care anul acesta sunt așteptați elevi de la 14 școli. Competiția sportivă va începe dimineața la ora 8.00, în sala de sport a școlii generale din localitate.

Petrecherea de carnaval la Școala generală „Lucian Magdu” din Bătănia va avea loc pe 19 februarie, iar la grădiniță, în ziua de 27 februarie. Ca în toate școlile comunității noastre, și la Chitighaz va fi organizat balul mascat, evenimentul va avea loc la 20 februarie. În localitatea Micherechi, școala generală va organiza balul mascat tot în ziua de 20 februarie. Evenimentul va avea loc la Căminul Cultural „Gheorghe Dulău”, unde pe lângă elevii din Micherechi sunt invitați și copiii de la școlile din satele înfrățite cu Micherechiul, Mădăras și Avram Iancu din România. La școala din Bedeu carnavalul va avea loc pe 19 februarie.

Gheorghe Cozma

Apă – aer – sol

1. Lasă apa să treacă prin el.
2. Solul din Bărăgan este...
3. Apa ... este sărată și amară.
4. Aduc umezeala în sol.
5. Aerul nu are ...
6. Solul proaspăt arat este ...
7. Când aerul sau apa nu sunt curate.
8. Apă bună de băut.
9. Văl argintiu așternut peste iarbă.
10. Munții nu sunt izolați, ci așezați în ...
11. Nu este îngust.
12. Are un scop sau o ...
13. Învățăm din marea ... a naturii.

Tradiția medicinei naturiste la români

Vindecarea bolilor și a alinării suferințelor fizice și psihice cu ajutorul plantelor are o tradiție străveche, ce se pierde în negura vremurilor foarte îndepărtate. Românii sunt și azi foarte apropiați de diferitele tradiții ale medicinei naturiste.

Vindecarea, acum 2000 de ani

Herodot, denumit părintele istoriei, scria despre daci că sunt „buni cunoscători ai plantelor, având și tehnici deosebite de îngrijire a bolnavilor cu ajutorul plantelor”. Din scrierile lui Herodot se deduce că populațiile traco-dacice cunoșteau fumigațiile cu cânepă indiană (hașiș), cu efecte euforice și narcotizante contra durerilor de naștere.

Homer, marele poet al Antichității, scria despre geto-daci că, „în afară de bravura și bărbăția manifestată în lupte, ei posedau și o educație morală, manifestată în grija față de străini, de bolnavi și de răniți căzuți pe pământul lor”.

În creația poetică a lui Ovidius (43 î.e.n.–17 e.n.), completată în timpul exilului său la Tomis – Constanța (8–17 e.n.), erau menționate multe plante medicinale care creșteau în spațiul carpato-danubian și mai ales la Pontus Euxinus (Marea Neagră). Dintre aceste specii erau amintite Aconitum, Adonis, Malva. Un alt reprezentant al culturii antice, poetul latin Vergilius afirma, în scrisorile sale, că „Pontus Euxinus rodește multe ierburi și dă leac pentru mai toate bolile”.

Dioscorides, medicul grec născut în Asia Mică în anul 1 e.n., contemporan cu împăratul roman Nero, a făcut numeroase călătorii, inclusiv în Dacia, de unde a adunat un bogat material pentru a scrie o carte de mare valoare pentru medicina naturistă a vremii, intitulată „Despre mijloacele de vindecare”. Publicată în anul 77, cartea descria 600 de specii de plante medicinale, dintre care 40 de specii au fost specifice teritoriului Daciei. Dintre aceste specii, 27 de plante au denumiri daco-trace, 8 – latine și 5 – grecești, ceea ce reprezintă o confirmare a vechimii fitoterapiei pe meleagurile României.

Balsamuri din vremuri străvechi

Bogatul material arheologic descoperit în anul 1955, la Grădiștea Muncelului din județul Hunedoara, atestă existența unei practici străvechi de medicină naturistă, cu ustensile adecvate, inclusiv vase de lut pentru balsamuri și alifii.

Din acele vechi timpuri, locuitorii plaiurilor românești au păstrat continuitatea bogatei tradiții în utilizarea plantelor din flora spontană, care s-au dovedit eficiente în tămăduirea suferințelor fizice sau psihice (răniri, fracturi, hemoragii, otrăviri, mușcături de animale, insolații, degerături, boli infecțioase, epidemii).

Pe sub coastele umbrite, pe margini sau adâncuri de păduri, în covorul multicolor al pajiștilor și al poienilor, pe văile umede ale râurilor și pâraielor efemere, populația satelor românești a găsit „buruienile de leac”, singurele medicamente accesibile și dăruite gratuit de natură. Cu acestea locuitorii așezărilor românești își tămăduiau suferințele atât în vremi de liniște, cât, mai ales, în perioadele de restriște, când năvălirile vremelnice ale unor horde hrăpărețe îi obligau să-și părăsească așezările și să se ascundă pe căile tainice ale codrilor prieteni.

Pentru răni și furuncule se utilizau frunzele de

patlagină sau de mușcată. În faza de inflamație acută, frunzele aveau efecte de înmuiere a pielii, iar enzimele proteolitice acționau prin macerarea colagenului din țesuturi, astfel că furunculul erupea. După dispariția presiunii puroiului colectat, durerea dispărea, plaga era asanată și începea vindecarea lentă a țesutului afectat.

În secolele XIV–XV, medicina populară se practica în bolnițele existente în Mănăstirile Tismana, Bistrița (din Oltenia), Neamț,

Lui Ștefan cel Mare i-a fost tratată rana de la picior cu cataplasme de isop

Prislop (din Moldova), în care se foloseau plante medicinale, recoltate din flora spontană din jurul mănăstirilor sau cultivate în grădinile proprii.

Vindecătorii din mănăstiri

Bolile tămăduite erau cunoscute prin anumite denumiri populare: aprindere (congestie pulmonară), oftică (tuberculoză), rac (cancer), blândă (urticarie), brâncă (erizipel), buboaie (furunculoză), cârțițe (varice), cufureală (diaree), da-

lac (antrax), gălbinare (icter), lungoare (febră tifoidă), vătămătură (hernie), trânji (hemoroizi), gâlci (amigdalită).

Pentru fiecare boală, călugării din mănăstiri, precum și vracii și doftoroaiele satelor foloseau anumite plante cunoscute la acele vremuri: angelica (Angelica archangelica) la vătămătură și boli de inimă, rostopască (Chelidonium majus) la gălbinare, fierea pământului (Centaurium) la friguri, alior (Euphorbia) la reumatism și pecingine, captalan (Petasites) la lungoare.

În tratamentul altor boli se mai foloseau brusture (Arctium lappa), brustan (Telekia), scrântitoare (Potentilla), coada-calului (Equisetum), coada-șoricelului (Achillea), pojarniță (Hypericum), mușetel (Matricaria), zămoșiță (Hibiscus), boz (Sambucus), busuioc (Ocimum basilicum).

Și domnii se tratau cu leacuri din plante

Domnitorii din acele vremi încurajau utilizarea plantelor medicinale prin mijloacele avute la dispoziție. Alexandru cel Bun, în Moldova, a acordat privi-

legii deosebite negustorilor din Lvov (anul 1408), iar Mircea cel Bătrân a acordat privilegii negustorilor din Brașov (anul 1413), pentru a se aduce produse farmaceutice din plante și condimente preluate din alte zone ale Globului (tămâie, piper, șofran, scorțișoară, cuișoare, nucșoară, ghimbir). Este cunoscută activitatea intensă a negustorilor din Târgoviște, Vâlcea și Câmpulung de Muscel, care aduceau medicamente naturale și condimente din Sibiu, Făgăraș și Brașov.

Putem exemplifica unele terapii naturiste aplicate cu succes, păstrate în memoria poporului timp de multe veacuri.

Ștefan cel Mare, rănit la picior în luptele cu turcii, la Cetatea Chilie, a fost tratat de medicii italieni Matteo Muriano și Ieronim da Cesena cu loțiuni și cataplasme de mușetel, isop, tătăneasă și eucalipt. Mai târziu, Alexandru Lăpușneanu, fiind bolnav de ochi (în anul 1558), a fost îngrijit de un spițer din Transilvania cu niște plante (numite herborius), printre care mentă, isop, muștar și scorțișoară.

Printre cele mai vechi texte păstrate în România în domeniul fitoterapiei și aromaterapiei se numără manuscrisul intitulat „Folosirea plantelor de leac”, datat din secolul al XVI-lea și conservat în Arhivele Statului din București.

În această perioadă sunt înființate primele farmacii orășenești, susținute financiar de către primăriile din Sibiu (1494), Brașov (1512), Bistrița (1516) și Făgăraș, care livrau extracte, siropuri și uleiuri eterice din plante, mai ales ape de roze, mentă, tei și soc.

Vindecarea varicelor cu un nou mod de operație

Un medic român din Jula face operații cu laser

La Spitalul Județean „Pándy” din Jula a fost prezentată săptămâna trecută o nouă metodă de vindecare a varicelor. Bolnavii care în loc de operația tradițională vor beneficia de astfel de operație cu laser, după o intervenție de circa o oră, vor fi în stare să iasă din sala de operație pe propriile lor picioare. Intervenția modernă a fost prezentată de un medic de origine română din Jula, **dr. Tiberiu Rocsin**, medic primar șef la Secția de chirurgie cardiovasculară, alături de un grup de specialiști.

– Această nouă metodă de intervenție chirurgicală, care se numește operație cu laser endovascular, numai la noi este o noutate, pentru că, de exemplu, în Statele Unite ale Americii se fac astfel deja din anul 1999, iar în Europa de vreo 5–6 ani se practică, ne-a informat dr. Rocsin. Esența acestei noi metode este că varicele sunt închise, topite, cu ajutorul laserului. Practic, lumina laserului produce căldură iar venele se pot suda cu ajutorul acestuia.

– Este mai bună pentru un bolnav această intervenție cu laser, decât operația tradițională?

– Față de operația tradițională, aici nu se fac tăieturi mari, ci doar cât se împunge cu acul. După operația tradițională bolnavul trebuie să stea acasă în concediu medical minimum șase săptămâni, iar după operația cu laserul poate să iasă pe propriile picioare din sala de operație. Prin operația tradițională, venele bolnave sunt scoase prin tăietură. Prin laser, însă, facem o puncție a venei și pe acul de puncție se introduce o sondă a aparatului laser cu ajutorul căreia topim varicele. Există un mare avantaj: după intervenția cu laser, bolnavul nu trebuie să fie spitalizat, nu are nevoie de concediu medical, putând să se întoarcă la lucru imediat după intervenție.

– De ce ne îmbolnăvim de vene varicoase?

– Varicele apar atunci când presiunea sângelui din vene este mare și se deteriorează peretele venelor. Varicele apar din cauza deficienței de producere a sistemului conjunctiv. Venele varicoase sunt foarte umflate, dilatate, de culoare albastru închis, sub forma unui cordon la nivelul gambei, uneori având un aspect sinuos. Vreau să

accentuez un lucru, pentru a clarifica pentru toată lumea: intervenția cu laser nu este o metodă care poate fi folosită la orice bolnav. Și această metodă își are limitele sale. Dacă cineva are o boală mai avansată, bineînțeles că numai cu operația tradițională poate fi vindecat.

– Care sunt riscurile intervenției cu laser?

– Nu există nici un fel de intervenție medicală care nu are și riscuri. Ca la orice intervenție chirurgicală în urma operației pot apărea complicații, ca de exemplu tromboză venoasă profundă sau ca anumite părți ale pielii să devină insensibile. Dar astfel de complicații apar și în cazul operației tradiționale.

– Ce va necesita de la spitalul din Jula introducerea acestei noi metode de intervenție? Aparare noi sau perfecționarea medicilor?

– Bineînțeles, ambele. E nevoie de medici care sunt deschiși pentru astfel de noutăți, să fie dispuși să învețe lucruri noi, dar e nevoie și de aparate noi, care, din păcate, nu sunt prea ieftine. Deocamdată, Casa de Asigurări de Sănătate nu plătește pentru astfel de intervenții, deci bolnavii vor trebui să plătească din propriul buzunar dacă vor alege această intervenție. Experiențele occidentale arată că și acolo asigurările particulare sunt cele care sunt dispuse să plătească pentru astfel de intervenții chirurgicale.

– Se știe că foarte mulți cetățeni români vin să se trateze la Jula. Ce înseamnă asta pentru spital? Aveți legături cu medici, cu spitale din România?

– Așa este, tot mai mulți bolnavi din România vin la spitalul nostru. Ori pentru că suntem mai aproape de ei decât alte spitale din orașele mai mari din Româ-

Dr. Tiberiu Rocsin (în dreapta) în timpul operației

nia, ori pentru că aici a găsit medicul potrivit. Casele de asigurări de sănătate din cele două țări vor trebui să găsească soluțiile pentru ca granița să nu mai fie o barieră pentru tratarea cât mai corespunzătoare a unui bolnav. În legătură cu relațiile cu spitalele din România cred că putem spune că suntem doar la început de drum.

– Intervenția cu laser pentru vindecarea varicelor de când se va putea face la Spitalul din Jula și cât va costa?

– Sperăm că în foarte scurt timp vom putea include în oferta secției noastre și acest nou mod de intervenție, iar în ce privește prețul, acesta urmează să fie stabilit în viitor.

– Nu pot să ocolesc următoarea întrebare: ați amintit în legătură cu această nouă metodă de operație numele mai multor medici de origine română, toți de aici din Jula, foști absolvenți ai Liceului „N. Bălcescu”, ca de exemplu dr. Zoltan Ruja sau dr. Robert Kozma. Faptul că sunteți cu toții de aceeași origine, înseamnă un avantaj sau nu înseamnă nimic?

– Este categoric un avantaj. Am putea spune că acest lucru este un „capital de relații”, pentru că ne cunoaștem bine de mulți ani. Și cu siguranță, moștenirea noastră culturală este o legătură puternică între noi. Părerea mea este că comunitatea românească de aici este o comunitate vi-

tală, știe să-și unească forțele când e nevoie, dar se străduiește – mai ales în

ultimul timp – să aibă cât mai multe relații și cu românii din țara-mamă.

dr. Robert Kozma, organizatorul zilei de specialitate

Noua procedură medicală a fost prezentată medicilor interesați luni, 26 ianuarie, în cadrul unei zile de specialitate, organizată de firmele Vascular Venture Srl și Hartmann-Rico Hungaria Srl.

Organizatorul conferinței și a operațiilor demonstrative a fost tot un medic de origine română, **dr. Robert Kozma**, care a declarat pentru revista noastră că rolul Spitalului Județean „Pándy” din Jula este unul foarte important în această regiune, pentru că se află la granița cu România și poate primi și bolnavi din țara vecină. „În Ungaria doar în două spitale se mai fac operații de varice cu laser. Jula va fi al treilea centru spitalier, unde se va introduce în scurt timp această nouă metodă de operație.”

În cadrul intervențiilor chirurgicale demonstrative de luni au fost operați cu laser 4 bolnavi, toți trecând cu bine peste operație.

E. Iova

„Dumneata stai de vorbă cu primul și ultimul dascăl român ortodox din Julia” – sunt cuvintele de salut cu care m-a întâmpinat, în ianuarie 2004, la casa domniei sale, învățătorul și profesorul Teodor Oltean. Fără s-o fi știut nici unul dintre noi, dialogul plin și sincer, cu pasiunea de a comunica, era ultima noastră întâlnire, pe care și azi o păstrez vie prin naturalitatea și harul povestirii celui care i-a dat atunci lumină. Prin amabila complicitate și bunăvoință a fiicei sale, profesoara Florentina Oltean, m-am bucurat de darul ce mi s-a oferit, să cunosc în viață și în poftă de taifas un om de răară scripire a inteligenței cu o vervă oratorică densă în idei și critică pe alocuri în atitudine. Avea tot dreptul și toate atuurile să ia semeția mândriei de a se numi primul dascăl român ortodox julan, parcă și într-un fel de oracol vizionar privind soarta de perspectivă a comunității de aici. Am constatat atunci și mai apoi completându-mi documentarea că această conștiință a românității, exprimată față de drumul mare, a fost una din constantele sentimente de apartenență la limbă și neam românești ale lui Teodor Oltean. Și cum să nu te numești român când trăiești, simți și respiri în tine, în casă, pe stradă și în școală, limba română, una identică cu propria-ți ființă și existență pentru toată viața.

Întreg traseul vieții acestui slujitor al limbii s-a legat de școală, până la a deveni una cu familia. Născut în Julia, la 29 august 1926, își începe studiile primare la sălașul Farkas-

Școala românească din Julia – 60 de ani (6)

Teodor Oltean

(1926–2004)

halom, apoi le continuă la Budapesta și definitivează clasele de școală generală la Liceul romano-catolic Karácsonyi János din Julia, unde și termină liceul în anul 1943. I-a avut ca profesori aici pe Hirmann József, Maróthi József și preotul dr. Kiss László. Fiind dotat și având rezultate bune la învățătură, Teodor Oltean urmează cursurile Școlii Normale Unite din Oradea, unde are vestiți profesori pe Titus Liviu Roșu, dirigintele Coloman Seucaș, și directori Vasile Pop și IPSS Valeriu Traian Frențiu. De toți aceștia și de școala orădeană își amintește cu caldă prețuire: „Cei patru ani petrecuți la această școală au fost pentru mine cei mai frumoși ani din viață, având la Oradea un corp profesoral cu idei occidentale”. Mai mult, chiar perioada de la Școala normală din Oradea, 1943–1947, i-a alimentat sentimentul conștiinței de român, care i-a încredințat de la începutul carierei de dascăl misiunea de a lucra pentru ai săi: „Când am fost elev la Oradea, am vrut să rămân în România... La absolvire directorul a venit la mine separat și mi-a zis: **Să te reîntorci acasă, în Ungaria, și să-ți faci datoria printre românii tăi de acolo și să nu-i lași să se maghiarizeze.** N-am uitat niciodată aceste cuvinte ale părintelui-director.” (F.R., nr. 3, 21 ian. 2000).

Sosit la Julia în 1947, Teodor Oltean este prac-

tic primul dascăl calificat al comunității, la un an după deschiderea școlii românești cu ciclul superior. A fost martorul trecerii de la școala confesională la cea de stat și martorul deschiderii în 1948 a căminului de elevi din strada Vár, activând sub directoratul lui Dumitru Sabău și apoi al lui Arus Albert. De aceea, pe lângă sarcinile de învățător la clasele 1–4, având în educație 19 elevi, Teodor Oltean a funcționat și pe postul de pedagog al căminului și a început din 1949 să predea la clasele de școală generală limba română. Își continuă studiile la Școala Superioară Budapesta, între 1949–1952, și obține diploma de profesor de limba română pentru școala generală, cu nr. 1785–1952, fiind printre primii profesori de română din Ungaria. Acești prim ani de activitate sunt și cei mai plini în aventuri ale dascălului. Evocând perioada de aducere a copiilor din satele românești la școala julană, Teodor Oltean a fost, cu Ilie Ivănuș,

cei mai harnici pedagogi în școlarizarea elevilor: „Atunci am început să vizitez satele și hai să adun copii. Am umblat și prin Bihor, de la Apateu până la Bedeu, Pocei, Veherd, Peterd și Leta... După ce mi-am cumpărat motocicletă, cutreieram împreună cu I. Ivănuș pe la sălașe, pe drumuri unde nu circula nici trenul, nici autobuzul.”

Se reîntoarce la Julia și activează în redacția ziarului *Libertatea noastră* (1952–1954), paralel ținând ore de educație fizică la școală. Lucrează apoi ca profesor la Școala generală din Micherechi (1954–1956) și deține chiar și funcția de director-adjunct. Directorul de la Micherechi, Gheorghe Ciotea, îi face în iunie 1956 o caracterizare favorabilă, scoțând în evidență calitățile sale de dascăl bine pregătit, spiritul

1971, paralel cu clasele primare, sub directoratul lui Ion Budai, predă istorie, limba română, educație fizică și maghiară, până în anul școlar 1981–1982. Este rechemat de directorul Ion Budai la școală, astfel că între 1983–1993 răspunde de biblioteca școlii și revine la pasiunea de la început, cea de pedagog la căminul de elevi.

Viața și activitatea acestui mare dascăl român nu a fost scutită de evenimente dureroase, printre care cu efecte în memoria sa au rămas momentul 1956–1957, când era amenințat chiar statutul său didactic, și apoi pierderea soției sale, Elena Suci, în anul 2002. Peste praful acestor evenimente care a lăsat răni în viața și sufletul său s-a așezat însă imaginea unui om integru, iubit, căutat și îndrăgit de comunitate. A participat ca pensionar la întâlniri cu tinerii studenți la Seghedin, la Clubul Pensionarilor din Julia, la revederi ale generațiilor de la liceu. Și parcă un destin simbolic, la momentul 1981, când se dădea jos placa de pe clădirea de azi

comunicativ, lecțiile conduse cu măiestrie și bună practică. A fost iubit de elevii micherecheni, cu care a putut ține lecții-model, fără nici o teamă. În urma unei asemenea lecții, inspectate de prof. Pálffy Endre, care a rămas profund impresionat de nivelul său de predare, Teodor Oltean este readus la școala din Julia, cu o misiune precisă de a îndruma practica pedagogică a viitorilor învățători formați la Școala normală de aici, deschisă în 1953. Era omul cel mai potrivit să învețe viitorii învățători în practica orelor, printr-o pregătire a lecțiilor de probă și prin sfaturi practice pentru a stăpâni clasa. Sub directoratul lui Székely Jánosné el preia clasele 3–4 ca învățător, iar după

a bibliotecii, marcând mutarea în noua locație, în pragul pensionării, cel care a făcut această faptă a fost tot Teodor Oltean, martorul, alături de Lucreția Purdi și Ion Budai, al anilor legați de școala julană (imaginea foto). O școală și oamenii ei care ar trebui să-i aducă în care ar trebui pentru tot ce-a făptuit, dacă nu, școala julană, împreună cu fiica sa, profesoara Florentina Oltean, să-i așeze chipul și toată isprava de-o viață într-o monografie de dascăl exemplar. La oameni rari, gesturi omenesti rare, de aducere aminte pentru memoria nescrisă a școlii românești.

Cornel Munteanu, Baia Mare
Urmează: 7. Gheorghe Santău, 8. Petru Silaghi

Moș Ion Roată are nepoată la Harvard

Moș Ion Roată s-a născut în 1806, în satul Velnița (astăzi Gura Văii) din județul Putna (Vrancea), pe moșia boierilor Dăscălescu, într-un secol care avea să-i rezerve un destin aparte. „Moșul” de mai târziu, deși neștiutor de carte și purtând „marca” grea a țărănimii analfabete – semna „cu degetul”, și-a trăit gloria la finele anilor 1850, când a fost trimis în Divanul Ad-hoc al Moldovei să reprezinte interesele țărănimii. Bărbatul din Câmpuri a făcut însă mai mult decât atât, vorbind, dintr-o poziție oficială, despre aspirația unionistă a oamenilor vremii. Figurile politice ale timpului, de la Alexandru Ioan Cuza și Mihail Kogălniceanu la Costache Negri și Anastasie Panu, l-au apreciat și prețuit pe acest țăran care-și depășise condiția într-un timp în care statutul social inferior te condamna încă de la naștere. Detaliile istorice ale vieții lui Ion Roată din Câmpuri (descrie de Ion Creangă drept „un țăran cu gădilici la limbă”) sunt capitole separate în orice carte de istorie a României: de la lucrările Divanului la ce-

lebrul „episod al bolovanului”, și de la șicanele boierilor (arestarea de la Iași) la decorarea cu Steaua României din 1878.

La 150 de ani de la „Mica Unire”, urmașii legendarului personaj vrâncean au ajuns în SUA, în timp ce satul său natal, ca o bună bucată din România, a rămas în secolele trecute. Moș Ion Roată, țăranul care în 1859 a votat pentru Unirea Principatelor, ca reprezentant în Divanul Ad-hoc al Moldovei, mai are urmaș de sânge, pe linie masculină, un singur strănepot care-i poartă numele. Îl cheamă tot Ion Roată și trăiește în același

sat ca înaintașul său, Gura Văii, locul unde nu s-a pomenit de asfalt și civilizația pare că se încapățânează să stagneze, într-o mare de noroi.

Ion Roată, de 82 de ani, strănepotul lui Moș Ion Roată, este singurul care mai vizitează mormântul țăranului-simbol al „Miciei Uniri”.

Mândria familiei este nepoata, Laura Burgă, una dintre fiicele Maricicăi, Maricica fiind una dintre fiicele lui Moș Ion Roată. Face studiile post-doctorale la Harvard, în biologie. E căsătorită cu un celebru cercetător, Mihnea Boștină.

Timișoara va avea „Walk of fame”

Timișoara va avea, de anul acesta, o variantă bănățeană a „Walk of fame”. Autoritățile locale vor amplasa 20 de statui ale unor personalități de marcă ale orașului pe aleea principală din Parcul Central. „Vrem o abordare sobră, serioasă, vor fi amplasate doar busturi, de la guvernanți, politicieni, oameni care au avut un cuvânt de spus în istoria și dezvoltarea Timișoarei, până la artiști și

foste glorie ale sportului”, spune viceprimarul Adrian Orza. Statuile vor fi realizate cu bani de la bugetul local, iar fiecare soclu va avea o plăcuță cu informații despre personalitatea respectivă.

Autoritățile timișorene speră ca primele patru statui să fie amplasate în parc până pe 3 august, când este Ziua Timișoarei. Celelalte sculpturi vor fi gata anul viitor. Pe de altă par-

te, directorul Filarmonicii Banatul, Coriolan Gârboni, pregătește o altă serie de 30 de statui ale unor personalități care au făcut Timișoara cunoscută pe plan internațional. În acest caz, statuile vor avea 1,9 metri înălțime.

Proiectul inițiat de Fundația Academică Culturală Timișoara, în colaborare cu primăriile din Timișoara, Zrenjanin și Vârșet (Serbia) va fi depus, în luna mai, pentru finanțare europeană. „20 dintre statui vor fi amplasate în Timișoara, iar câte cinci în cele două orașe sârbești. Deja am găsit sponsorizare pentru primele trei lucrări: Tarzan, Bela Lugosi, maestrul filmelor horror, care s-a născut la Lugoj și a fost câțiva ani actor la teatrul din Timișoara, și un grup statuar dedicat eroului anonim din decembrie 1989”, spune Coriolan Gârboni.

Festivalul Sziget 2009

Anul acesta, ediția a 17-a a festivalului Sziget, care în fiecare an se desfășoară la Budapesta, pe insula Óbudai de pe Dunăre, va avea loc între 12-17 august. Abonamentele pentru ediția din 2009 au fost puse deja în vânzare. Prețul unui astfel de abonament se ridică la 150 de euro, cu 30 de euro în plus față de anul trecut. În preț este inclusă și camparea. Fără campare, un abonament pe aceeași perioadă de timp costă 100 de euro.

Vor fi disponibile și bilete pentru o singură zi. În 2008, pe scena festivalului Sziget au urcat formații precum Iron Maiden, R.E.M., Sex Pistols, Kaiser Chiefs, Róisín Murphy, Jamiroquai, Serj Tankian, Goran Bregovic Wedding & Funeral Band, Apocalyptica. Festivalul Sziget este unul dintre cele mai mari evenimente muzicoculturale europene, numărul spectatorilor depășind cifra de 350.000.

A.B.

O americană a născut octupleți

Pentru a doua oară în istoria medicinei, o femeie a născut opt copii vii la Bellflower Medical Center în California. Americanca, al cărei nume nu a fost făcut public, a adus săptămâna trecută pe lume șase băieți și două fete, informează The Telegraph. Cei opt au avut la naștere între 0,8 și 1,5 kilograme. Medicii și-au dat seama de numărul mare de copii abia cu câteva clipe înainte de naștere și au decis să

recurgă la o operație de cezariană. „Țipau cu toții și loveau cu putere pântecul mamei”, a spus la televiziunea americană unul din doctorii care au asistat la nașterea celor opt bebeluși.

Tabloul pictat de Putin

Un tablou pictat de premierul Rusiei, Vladimir Putin, a fost vândut sâmbătă, la Sankt Petersburg, pentru suma de 37 de milioane de ruble (860.000 de euro), relatează AFP. Tabloul, intitulat „Uzor” („Broderie”), este „unic în felul lui”, explică Natalia Kurnikova, persoana care l-a cumpărat la licitație. Pictura reprezintă o casă dintr-un sat, decorată în stilul național ucrainean. „Vladimir Putin a pictat tabloul într-un sfert de oră. L-a pictat singur, fără nici un ajutor”, explică Nadejda Anfalova, pictor și organizator al vernisajului care a precedat licitația. Bani obținuți la licitație vor fi donați unor spitale pediatrie din Sankt Petersburg și unei biserici.

Fotbal

Vă prezentăm:

Echipa de fotbal din Aletea

Echipa de fotbal din Aletea, din păcate, nu aparține celor mai glorioase echipe. Suporterii orășeni cu câțiva ani în urmă au avut noroc să se distreze la meciuri mult mai victorioase ca în zilele noastre. Părerea unui lider de-al lor este: „Cea mai mare problemă e că pe tineretul de azi nu prea îl interesează fotbalul. Mai mult le place să stea în fața calculatorului și a televizorului, vinerea și sâmbăta merg la discotecă. Când vine vremea antrenamentului sau a meciului sunt obosiți, nu mai au chef să joace, dar nici putere nu mai au. Nu e vorba numai de bani! Când am fost noi tineri nici atunci nu au fost bani, totuși am jucat până când am putut!”

Înainte de sezonul de toamnă, următoarele mișcări s-au desfășurat în echipa aleteană. Au plecat: Elekes Sándor la Jula II., Truczán Tamás la Leucushaz, Ștefan Câmpian la Micherechi, Vasile Pop la Crâstor, Nagy Attila la Tiszapüspöki.

Au sosit: Kopács Zsolt de la Jula II., Cristian Crișan de la Chitighaz, Sebastian Marco Olah de la Medgyesegyháza.

Despre problemele echipei am stat de vorbă cu antrenorul Szabó Bálint, care pe semne nu e mulțumit cu echipa sa, dar speranțe mai are.

– Deloc nu sunt mulțumit cu munca desfășurată. Am așteptat să adunăm mult mai multe puncte. Au fost meciuri la care băieții nu au dovedit că ar ști juca fotbal. Pe nume nu doresc să amintesc pe nimeni, au fost meciuri la care unii au jucat mai bine iar alții mai prost, dar nimeni nu a jucat tot sezonul în mod excepțional.

– Sunt prevăzute schimbări în componența echipei?

– Nimeni nu vrea să părăsească echipa. Sper că reușim să aducem câțiva jucători noi, până în 20 februarie, la sfârșitul sezonului de transfer.

– Când începeți antrenamentele?

– Le-am început din 26 ianuarie. Prima dată o să avem teste de alergat pe teren. În continuare, în fiecare săptămână vom avea câte două antrenamente, depinde de timp, dacă va fi plăcut atunci afară pe teren, iar dacă va fi vremea proastă atunci în sală. Până acum avem înțelegere doar cu o singură echipă pentru un meci amical de pregătire. Undeva pe la sfârșitul primăverii vom participa la o competiție la Sebiș (jud. Arad).

– Ce vă doriți pentru următorul sezon?

– Am dori să ne calificăm pe unul dintre locurile 1–6, dar nu vrem să ne calificăm în divizia a II-a județeană.

Membrii echipei:

Bányai Sándor, Bloch Tamás, Farkas Alex, Kacsala András, Kopács Zsolt, Csaba Crișan, Cristian Crișan, Marc Moga, Vasile Negrea, Sebastian Marco Olah, Thomas Olah, Túri László.

Antrenor: Szabó Bálint

Președinte: Szabó Bálint jun.

– Cu suporterii și cu sponsorii echipei cum stați?

– Ar fi bine dacă ar vizita mai mulți meciurile, să ne însuflețească, fiindcă în multe cazuri cu elanul și cu sufletul a fost mai mare bai. Le mulțumim pentru ajutor tuturor celor care au stat alături de noi, cel mai mult Primăriei orașului Aletea, Școala Generală Mester György și Cercul de Prieteni al Fotbaliștilor Aleteni.

MIC

Meciurile jucate:

Aletea LE – Nagyszénás SE	2-2	locul 10.
Kevermes SE – Aletea LE	2-1	11.
Aletea LE – Okány KSK	0-4	13.
Aletea LE – Békéssámsoni SK	2-2	13.
Köröstarcsa KSK – Aletea LE	4-0	13.
Aletea LE – Nagybánhegyes	4-0	11.
Pusztaföldvári LK – Aletea LE	0-0	12.
Aletea LE – FC Termal Jula II.	0-2	12.
Lőkösháza KSK – Aletea LE	2-1	13.
Aletea LE – Telekgerendás	3-2	10.
Kunágota TE – Aletea LE	0-4	8.
Aletea LE – Dévaványa SE	0-3	8.
Csanádapácai EFC – Aletea LE	2-1	9.

Locul ocupat pe tabelul de punctaj

9. Aletea LE	13-3-3-7-18-25-12
Pe teren propriu	7-2-2-3-11-15-8

Cartonașe galbene: 24; roșii: 3.

Golgheterii echipei: Thomas Olah – 5 goluri; Bánai Sándor și Kacsala András – 3; Csaba Crișan – 2; Sebastian Marco Olah și Bloch Tamás – 1.

Accident grav la meciul de antrenament Jula–Micherechi

Miercuri, 28 ianuarie, după-masă la ora 18.00, fotbaliștii echipelor Jula Thermal FC și Micherechi SE au început meciul amical de pregătire pe terenul cu iarbă plastică, în urma fluierului arbitrilor Baráth – Rácz L. și Szeidler. Primele clipe au trecut în liniște, cu atacul oaspeților, dar la contraatacul gazdelor unul dintre fundașii micherecheni alunecând spre balon a căzut brusc la pământ, peste el căzând și atacantul julan. Asemenea momente la un meci sunt

cu grămadă, nici nu le bagă în seamă nimeni. Dar momentul acesta din minutul a treilea cu siguranță că va rămâne în amintirile tuturor care au fost de față.

Apărătorul echipei oaspete, Czene Károly, a rămas la pământ nemișcat. Jucătorii din apropiere au alergat la el să-l ajute, dar nu s-a putut mișca, cu toate că tot timpul a fost la cunoștință. În 15 minute a sosit salvarea, iar până seara i-au și făcut operațiile necesare în Spitalul din

Jula. Diagnosticul medical: fractură vertebrală. Norocul în nenorocire că nu s-a fracturat o vertebra mai aproape de cap, fiindcă atunci degeaba ar fi fost orice ajutor, fotbalistul murea pe loc.

Meciul s-a terminat cu scorul de 2-0 pentru Jula Thermal. Bucuria tuturor a fost însă umbră de grija pe care au avut-o față de sănătatea fundașului micherechenilor. Czene a venit în vara trecută de la Medgyesegyháza să joace în echipa din Micherechi.

www.ski-in-romania.com

TVR 1

Luni 9 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Scava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Serial. Scava Isaura 17.00 Citește și dă mai departe! 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Battlestar Galactica 20.10 Foc încrucișat 21.10 Ziua luni, seara teatru – „Mincinosul” de Carlo Goldoni

Actrița Mariana Mihuț joacă în „Mincinosul” de Goldoni

Marti 10 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Scava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Micii fermieri 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Serial. Scava Isaura 17.00 Atunci și acum 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Anatomia lui Grey 21.15 Film. Viața de scenă.

Miercuri 11 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Scava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conviețuiri 16.00 Serial. Scava Isaura 17.00 Ochiul magic 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Serial. Dr. House 20.10 Serial. Dr. Jivago 21.10 Film. Omul problemă.

Joi 12 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Scava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Serial. Scava Isaura 17.00 Interes general 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. CSI-Crime și investigații 20.10 Serial. Dr. Jivago 21.10 Film. Harry Tracy.

Vineri 13 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Scava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Leonard Miron 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 Parlamentul României 16.00 Scava Isaura 17.00 Europa ne privește 18.00 Jurnalul TVR 19.15 O dată-n viață 21.15 Film. Hoțul de orhidee.

Sâmbătă 14 februarie

6.00 Cântecul amintirii...amintirile cântecului 6.30 Semne 7.00 Debut 50 plus 8.00 Desene animate 9.00 Serial. Pistruiatul 9.45 Serial. Hannah Montana 10.15 Arca lui Noe 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Ne vedem la TVR 15.30 Michael Palin, călător prin Europa. Documentar 16.00 Garatant 100% 17.00 Telediclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. O femeie pe cînste 21.10 Film. Atracție infernală.

Duminică 15 februarie

6.10 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.00 Neliniștea inteligenței 9.30 Serial. Hannah Montana 10.10 Viața satului 12.00 Agenda politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Tezaur folcloric 14.20 Gala Screen Actors Guild Awards, ediția a 15-a 16.10 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Cu picioarele pe pământ.

TVR 2

Luni 9 februarie

6.00 Atenție, se cântă! (R) 7.00 Muzică și muzică (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Atlas (R) 11.45 Medalion folcloric (R) 12.45 Descoperă românii 13.30 e Forum 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.00 Jurnalul TVR 16.30 Remarcabilul secol XX. 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.00 Viața lumii 19.30 Fotbal 20.30 Ora de știri 21.30 Replay.

Marti 10 februarie

6.00 Atenție...copii (R) 6.30 Viața lumii (R) 7.00 Serial. Carabinieri 8.05 Serial. Centrul de frumusețe 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Parfumul iubirii 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Popasuri folclorice 12.45 Învingătorii. Documentar 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.00 Jurnalul TVR 16.30 Remarcabilul secol XX. Documentar 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.30 Bugetul meu 20.00 Lumea de aproape 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Dovadă de iubire 22.30 Film.

Miercuri 11 februarie

6.00 Natură și aventură (R) 7.00 Serial. Carabinieri 8.05 Serial. Centrul de frumusețe 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Parfumul iubirii 11.45 Popasuri folclorice 12.45 Învingătorii 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.00 Jurnalul TVR 16.30 Remarcabilul secol XX. 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.00 Un strop de energie 20.00 Bazar 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Dovadă de iubire 22.30 Film. Dictator fără voce.

Joi 12 februarie

6.00 Între cer și pământ (R) 7.00 Serial. Carabinieri 8.05 Serial. Centrul de frumusețe 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Parfumul iubirii 11.45 Popasuri folclorice 12.45 Învingătorii 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Carabinieri 16.30 Remarcabilul secol XX. 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.00 Idei strălucite 19.30 Arena leilor 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Dovadă de iubire 22.30 Film. Cubul.

Vineri 13 februarie

6.00 Un zâmbet pe...4 roți (R) 6.30 Idei strălucite 7.00 Serial. Carabinieri (R) 8.05 Serial. Centrul de frumusețe 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Parfumul iubirii 11.45 Popasuri folclorice 12.45 Învingătorii 13.30 Utopia 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.30 Trădare! Documentar 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.00 Planeta oamenilor 19.30 D'ale lui Mitică 20.30 Ora de știri 21.30 Bucătăria lui Jamie 22.30 Film. Lovitură cu recul.

Sâmbătă 14 februarie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Serial. Parfumul iubirii (R) 7.00 ABC...De ce? 8.00 Atenție, copii! 8.30 Medalion folcloric 9.00 Natură și aventură 10.30 Lumea de aproape (R) 11.00 Bugetul meu (R) 11.00 Bugetul meu (R) 11.30 30 de ani de modă în 50 de minute 13.00 Atenție, se cântă! 15.00 Între cer și pământ 16.30 Gaz pe folk 17.30 Serial. Profesoara detectiv 18.30 Rugby:Țara Galilor-Anglia 20.30 Ora de știri 21.30 Maniacii 22.30 Film. Legile dragostei.

Duminică 15 februarie

6.00 Maniacii (R) 7.00 Dincolo de cântec 7.30 Zestrea românilor (R) 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.30 Un zâmbet pe... 11.10 Film. Anne de la Green Gables 13.00 H...ora prichindeilor 14.00 Bucătăria lui Jamie 14.30 Dincolo de hartă (R) 15.00 Atlas 17.00 Bazar (R) 17.30 Serial. Un tată aproape perfect 19.05 Serial. Polițist prin timp 20.00 Serial. Șoarecele și pisica 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Mercury.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

9 FEBRUARIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

10 FEBRUARIE, MARTI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

11 FEBRUARIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Sport – rubrica lui Adam Bauer 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

12 FEBRUARIE, JOI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

13 FEBRUARIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Emisiunea „Lumea femeilor” 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

14 FEBRUARIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.20: „Pe unde Europei” – magazin euroregional 17.20: Stele de cinci stele – magazin de muzică ușoară 17.55: Încheiere

15 FEBRUARIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Emisiune religioasă baptistă 16.50: Sinteza știrilor săptămânii 17.00: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.30: Emisiunea „Lumea femeilor” (reluare) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16:00-18:00, pe unde medii cu frecvențe de 1188 kHz și 873 kHz.

www.radio.hu

Ecranul nostru

11 februarie 2009 (mtv ora 14.05)
Reluare: 13 februarie 2009 (m2 ora 10.40)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română a Televiziunii Maghiare va relata despre vizita, în Ungaria, a președintelui României. În perioada de 2-3 februarie, Traian Băsescu, s-a întâlnit la Budapesta cu președintele Sólyom László, cu premierul Gyurcsány Ferenc și alți demnitari de stat. A doua zi a vizitei sale, șeful statului român s-a deplasat la Julia, unde s-a întâlnit cu reprezentanții comunității românilor. Realizator: Tiberiu Boca

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni-Vineri:
8.30-14.30

Sâmbătă-duminică:
închis

Adresa:
Julia 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465-130
Fax: 66/465-142
Mobil: 30/635-7181

www.gyula.mae.ro

Birou de avocat

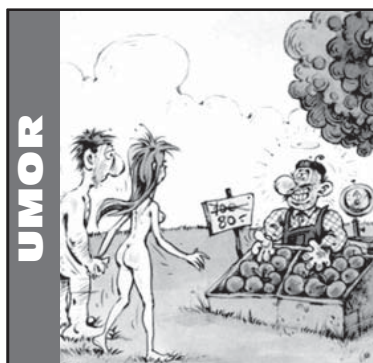
Adresa:
5700 Gyula, Béke sgt. 50.

Tel/Fax:
(+36-66)-639-748
Mobil:
+36-30-833-1662

E-mail:
avocat.ruzsa@hotmail.hu

Specializare:
Drept Penal
Dreptul Muncii
Drept Civil

dr. Gheorghe Ruja
avocat

DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

ECRANUL NOSTRU
pe Internet:
www.mtv.hu

Prima vizită a Președintelui Traian Băsescu în Ungaria

Foto: www.presidency.ro

Președintele României **Traian Băsescu** a fost primit, luni, 2 februarie, de omologul său maghiar **Sólyom László** la Palatul Sándor din Budapesta. În aceeași zi, șeful statului român s-a mai întâlnit cu premierul **Gyurcsány Ferenc**, cu Președintele Parlamentului, **Szili Katalin**, și cu alți demnitari de stat, precum și cu un grup de studenți români care învață în Capitala ungară. A doua zi a vizitei sale în Ungaria, Traian Băsescu s-a întâlnit la Jula cu reprezentanții comunității românești.

Traian Băsescu a fost întâmpinat luni dimineața de președintele Ungariei, Sólyom László la Palatul Sándor, în cadrul unui ceremonial militar de primire oficială. Președintele ungar i-a arătat omologului său român panorama capitalei Ungariei, apoi președintele Traian Băsescu a semnat în Cartea de Onoare a Palatului.

Ceremonia oficială de primire a fost urmată de convorbiri tete-a-tete între președintele român și omologul său, apoi, timp de o oră, au avut loc convorbiri oficiale cu participarea membrilor celor două delegații.

La încheierea întâlnirilor, cei doi șefi de stat au susținut declarații de presă, la care

Traian Băsescu a spus că: „În ceea ce privește problematica minorităților, România apreciază că îndeplinește toate standardele cerute de Uniunea Europeană în tratamentul pe care statul român îl aplică minorităților, subliniind în același timp că, deși încă sunt destule lucruri pe care va trebui să le facem în timp pentru cele 19 minorități oficial recunoscute în România, nu există nici un document, nici o analiză care să pună sub semnul întrebării politica României față de minorități.”

Întrebat de un jurnalist maghiar când va fi conferită autonomia teritorială a Ținutului Secuiesc, președintele Traian Băsescu a răspuns că acest lucru nu

se va întâmpla niciodată. „România este definită ca stat unitar suveran și nu cred că vreun politician român ar avea o altă abordare decât Constituția”, a accentuat președintele român.

În cursul zilei de luni, Traian Băsescu a participat la o ceremonie de depunere de coroane de flori în memoria „Soldatului Necunoscut” în Piața Eroilor și la Parcela 144 a Soldaților români. Apoi, la Ambasada României de la Budapesta s-a întâlnit cu reprezentanții Studenților Români și ai Tinerilor Profesioniști, care studiază și activează în Ungaria. Aici, Traian Băsescu l-a prezentat tinerilor pe noul șef al Departamentului pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, *Eugen Tomac*,

anunțând că DRRP va trece în curând din subordinea Ministerului de Externe sub coordonarea directă a primului ministru. „Românii vor să știe un responsabil, iar în minister nu era clar cine este acela”, a explicat șeful statului această decizie.

pentru proiecte nici măcar nu au răspuns.

Seara, președintele Ungariei, Sólyom László, a oferit un dineu oficial în onoarea președintelui Traian Băsescu. Vizita oficială în Ungaria a șefului statului român a continuat

Băsescu le-a dat studenților de la Budapesta adresa sa personală de e-mail pentru ca aceștia să-și scrie ideile. „Dacă folosiți adresa mea personală, în maximum 3 zile citesc mesajul. Orice idee e binevenită. Veți avea convingerea că vă răspund”, le-a spus Băsescu studenților, care îi pusese în vedere faptul că multe dintre instituțiile către care au trimis solicitări de sprijin

marți, 3 februarie, la Jula, unde acesta a vizitat Liceul „N. Bălcescu”, a avut o întrevedere cu reprezentanții românilor din Ungaria la Centrul Cultural Român și a vizitat Catedrala Episcopală Sf. Nicolae și Consulatul General al României la Seghedin.

(Amănunte despre vizita președintelui Traian Băsescu la Jula puteți citi în paginile 3 și 4.)

E. Iova

FOAIA
românească
6 februarie 2009
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșai, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Tehnoredactor: Ștefan Mihailov. Informatician: Ioan Ruja. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2009: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.